

સ્વકેન્દ્રીથી સમકેન્દ્રી
વિશ્વ તરફની
ઉડાન...

પંખ

ISSUE 07 | AUGUST 2016

*True independence and freedom can
only exist in doing what's right
-Brigham Young*

 Bhagyesh
Patel
Photoworks

<http://www.facebook.com/pankhmagazine>

સંપાદકની કલમે

“You gain strength, courage, and confidence by every experience in which you really stop to look fear in the face. You must do the thing which you think you cannot do.”

-Eleanor Roosevelt

જોતજોતામાં ટીમ ‘પંખ’ની આ સાહિત્યિક સફર સાતમા અંક સુધી પહોંચી ગઈ. આપ સૌ સમક્ષ આ સાતમો અંક પ્રકાશિત કરતા ખરેખર ગર્વની લાગણી થઈ રહી છે.

તમારા સૌના સાથ, સહકાર, સલાહ-સૂચનો અને પ્રતિભાવોની મદદથી જ અમે આજે આ મુકામ સુધી પહોંચ્યા છીએ તેના માટે આપ સૌનો દિલથી ખુબ ખુબ આભાર... Thank you so much...

ગુજરાતની અશાંતિ- નેતાઓની હમદર્દી- રાજનૈતિક દાવપેચ- મોંઘવારીની ચિંતા –સલમાનની ફિલ્મની કમાણી – આ બધા મુદ્દાઓમાં જુલાઈ મહિનો વીતી ગયો અને ધાર્મિક મહિનો ઓગસ્ટ શરૂ થઈ ગયો. હવે આઝાદીને યાદ કરવાનો – કૃષ્ણનો જન્મદિવસ ઉજવવાનો અને ભાઈ બહેનના પવિત્ર સબંધને ઉજવવાનો અવસર આંગણે ઉભો છે. ત્યારે સૌનામાં સુગંધ ભળે એ રીતે અમે આપ સૌના ઉમંગમાં આ નાનકડા અંકથી ભાગીદાર બનવા આવી ગયા છીએ.

આ અંકમાં તમે આઝાદીને લગતું ઘણું કન્ટેન્ટ માણશો સાથે સાથે જિંદગીને સમય સાથે સરભર કરતા બે આર્ટિકલ ‘લપડાક’ અને ‘Shine in the Mine’ને રસપૂર્વક વાચા આપશો.

સૌ પ્રથમ વખત ગુજરાતના જાણીતા કવિશ્રીઓ ‘નિનાદ અધ્યારુ’ અને ‘ડૉ.મહેશ રાવલ’ની ગઝલ આ અંકમાં તમને વૈચારિક સતર્કતા પૂરી પાડવામાં મદદરૂપ થશે. તેમની રચનાઓ પ્રકાશિત કરવાનો અમને અવસર આપવા બદલ ‘નિનાદ અધ્યારુ’ અને ‘ડૉ.મહેશ રાવલ’ નો ટીમ પંખ વતી હું આભાર માનું છું.

સર્વે વાચકમિત્રોને

“Happy Independence Day’ , ‘Happy Rakshabandhan’ અને ‘જય શ્રી કૃષ્ણ’

-Keyur Dudhat

કકળાટનો ક્રિયાવર

ચાચા, એક બાત પુછુ?
કશ્મીર કો છોડકે કુછ ભી પૂછ
કેમ લ્યા???

સંસદને વાતે વાતે બંધ કરાવતા, અધધ આંકડાઓનો માસિક પગાર લેતા અને કોઈ વાતે ન ગાંઠતા દિલ્લીમાં બેઠેલા કલાકારોને ય આ સવાલ પૂછ્યો નથી થતો.

દર બે ત્રણ દિવસે સમાચારોમાં ચમકતા આ કલાકારો કૈકને કૈક બફાટ કરતા હોય છે અને દરેક પક્ષમાં આ નંગો ઠોસી ઠોસી ને ભર્યા છે (આમ આદમી પાર્ટીનું નામ નથી લીધું મેં..!!) વાતે વાતે બકવાસ કરીને ન્યુઝ આઈટમ બનતા આ મહાનુભાવો આ મુદ્દે કડક ચુપકીદી સેવીને બેઠા છે પ્રધાનમંત્રી તરફથી પણ કોઈ જ સ્ટેટમેન્ટ આવ્યું નથી (પાટીદાર આંદોલન માટે 'એમને' સમય છે!)

ઇસ્યું થોડોક જુનો છે એવું લાગે કેમ કે મીડિયા આપણા રિસન્ટ ઇસ્યુસ કવર કરે છે પણ એ પ્રશ્ન હજુ ત્યાં જ છે અને સળગતો જ છે એમ એનાથી નજર ફેરવવાથી કોઈ ઉકેલ આવવાનો તો નથી જ મુખ્ય મુદ્દો છે નેશનલીઝમનો

TO ABOLISH WAR,
IT'S NECESSARY TO ABOLISH PATRIOTISM.
TO ABOLISH PATRIOTISM,
IT'S FIRST NECESSARY TO UNDERSTAND THAT IT IS AN EVIL.
TOLSTOY

(દેશભક્તિને થોડાઘણા અંશે રાષ્ટ્રવાદની આડપેદાશ ગણી શકીએ)

રાષ્ટ્રવાદ એ બેધારી તલવાર જેવો છે. એ જરૂરી પણ છે અને સાવ નિંદનીય પણ છે. આ વિષે મારા-તમારા જેવા નાગરિકો માટે સમજવું એટલા માટે જરૂરી છે, કારણ કે આપણે જ જોયા-જાણ્યા વિના જ બધે જ્ઞાન(?) ફેલાવતા હોઈએ છે. આ ફેલાવો કરવામાં શાળાઓ અને શિક્ષકોનો પણ એટલો જ ફાળો છે. હા, પ્રાથમિક શાળામાં ભણતા બાળકોને રાષ્ટ્રવાદ ના સમજાવી શકાય, પણ ગ્રેજ્યુએટ થયેલા ભુલકાંઓ અને પી.એચ.ડી. થયેલા નવજાત શિશુઓનો મત પણ આ બાબતે ધારદાર હોતો નથી.

બુરહાન વાણીના જોમ પર થયેલ તમાશો આપણે સૌએ જોયો છે. પણ પાકિસ્તાન જ્યારે 'BLACK DAY' જાહેર કરે, ત્યારે ખરેખર હસવું જ આવે છે. બાજુવાળાના ઘરમાં થયેલું મરણ આપણા ઘરે બારમું કરાવે એવી આ હાલત છે. ને એ પણ 'એ' બાજુવાળો, જેની આંગળીય આપણને અડી જાય તો આપણી આંગળી અણબોમ્બના ટ્રીગર સુધી પહોંચી જાય. પણ એની અવળચંડાઈનો અંત નથી. ને એથી જ એની ચર્ચાનો કોઈ મતલબ જ નથી. એની અવળચંડાઈથી ચેતવા માટે જ રાષ્ટ્રવાદ જરૂરી છે.

કાશ્મીર ઘણીવાર જવાનું થતું. ટ્રેનની બે દિવસની જવા-આવવાની મુસાફરીમાં દર વખતે કોઈને કોઈ આર્મી ઓફિસરો મળી જતા. તરુણાવસ્થામાં હતો ને આર્મીમાં પહેલેથી જ રસ. એટલે હું એમની પાસે જઈને એમની વાર્તાઓ સાંભળતો.

મારા માટે એ વાર્તાઓ જ હતી, જે તેઓ જીવી ગયા. બધું તો યાદ નથી, પણ એક મેજરની વાત હજુ ધૂળ ખંખેરીને યાદ કરી શકાય એવી છે.

“અમારી પોસ્ટીંગ થાય એ ગામો એટલા અંતરિયાળ હોય છે કે, જ્યાં મોબાઈલના સિગ્નલ પણ ના પકડાતા હોય. ગામમાં કે આજુબાજુના ગામમાં એક બે જગ્યાઓ હોય, કે જ્યાં જઈને ફોન જોડવો પડે. આર્મીનું ઇન્ટરનલ કન્વરઝેશન વોકી-ટોકી થી સચવાતું હોય. અમારી સર્વિસના ગામમાં જ કોઈ પરિવારમાં એકાદો આતંકવાદી બની જાય, એટલે એ બોર્ડર પાર જતો રહે. આ બાતમી લગભગ અમારા સુધી પહોંચી જ જાય, એટલે એની ભાળ મેળવવા એના પરિવાર પર ટોચર કર્યે જ છૂટકો.

જો એ ભાગેડુ મળી જાય તો એણે ઠાર મારવો જ પડે, ને ના મળે તો એના પરિવાર પર આર્મી અત્યાચાર કરે, એટલે એના ભાગવાના નિર્ણયને બેક-સપોર્ટ મળી રહે કે, આર્મી ટોચર કરે છે. એટલે એ વ્યક્તિ અમારા પર વળતો હુમલો કરવા આવે જ. અમારું નેટવર્ક ખુબ જ મજબુત હોય, એટલે એ લોકો ગામની બહારથી જ ઓપરેટ કરતા હોય. ઘણીવાર એટલે જ અનાયાસે જ નેટવર્કની રેન્જમાં આવીને વિંઝાયા કરે છે.

ટૂંક સાર એટલો કે, એનું મરવાનું નક્કી જ છે. ને એ એટલેથી અટકશે પણ નહીં. કારણ કે એના ભાઈઓ કે પુત્રો કે મિત્રો- એમાંથી કોઈક તો જાગશે જ. આ આંતરિક રચના છે, જે ‘એ’ કોઈક ને ‘એ’ જ રસ્તે દોરશે. (અહીંયા એજ્યુકેશન બેટરમેન્ટનો ઓપ્શન પણ કામ ના આવી શકે, કેમ કે કોઈ સારા અને નિષ્પક્ષ વિચારોવાળો શિક્ષક આવા વિસ્તારમાં ભણાવવા તૈયાર થાય, એ વાત મારા માન્યામાં તો નથી આવતી.) બગાવતનો આ દૌર ક્યારે અને ક્યાં જઈને અટકશે એ નક્કી કરી શકાય એમ જ નથી. અમારું આ કામ છે, ને એટલે કરવું પડે છે. કેમ કે અમે એમને નહીં મારીએ તો એ લોકો અમને મારી નાખશે.”

આટલું કહીને એ ખડખડાટ હસવા લાગ્યો. શબ્દોમાં થોડો ફેર હશે, પણ મૂળ મુદ્દો એ જ છે, જે આઠ-દસ વર્ષો પછી પણ મારી પાસે સાચવીને પડ્યો છે. હજી પણ એ ખડખડાટ હાસ્ય મારા કાનમાં ગુંજે છે.

અંતે એક નાનકડો પોઈન્ટ. આર્મી જેને ગનપોઈન્ટ પર રાખીને ઠોકી મારે છે, એ જો નિર્દોષ હોય તો? આ ‘તોત્તેર મણનાં તો’ નો જવાબ લખત, પણ પછી યાદ આવ્યું કે ‘હૈદર’ ઘણા વખત પહેલા જ રીલીઝ થઈ જ ગયું છે.

-Rikeen Dhaduk

શંખનાદ:

સદાય એક સમો થનગનાટ ન પણ હોય,
જીવન સળંગ સતત સડસડાટ ન પણ હોય,
તૂટે-ફૂટે તો હરખ શોક બહુ નહીં કરવો,
અમુક અમુક દીવામાં વાટ ન પણ હોય.

લપસલક

આપ સૌની કોલેજ શરૂ થઈ ગઈ હશે...આજે મારે એવા લોકો માટે આ article ટાર્ગેટ કરવો છે જેમના જીવન માં એક સ્ટેજ,એક લેવલ બદલાયું છે. યાહે સ્કૂલ થી કોલેજ,graduation થી માસ્ટર્સ,સિંગલ થી મેરીડ કે એન્ગેજડ અને બીજા કોઈ જેની સાથે આપ relate કરી શકો.

સ્વાભાવિક છે કે કઈક નવો તબક્કો શરૂ થવા જઈ રહ્યો છે તો ઉત્સાહ હોય,ખુશી હોય,આપણે પોતાના માટે નક્કી કરેલ ટાર્ગેટ હોય જેમ કે-અત્યાર સુધી આ આ કર્યું છે હવે આમ કરવું છે અને તેમ નથી કરવું, સ્કૂલ માં ભણવામાં ધ્યાન નથી આપ્યું તો હવે સીરીયસ થવું છે અથવા તો સ્કૂલ માં ખાલી ભણ્યા જ છીએ અને હવે extra activities માં ભાગ લેવો છે,બહુ બધા નવા દોસ્ત બનાવવા છે,વગેરે વગેરે...-દરેક એ પોતાના માટે એકાદ બે ટાર્ગેટ રાખ્યા હોય છે અને રાખવા પણ જોઈએ(હા હું ચોક્કસ કહીશ કે એ સમજદારી થી,સેલ્ફ ઇવેલ્યુશન કરી ને રાખવા જોઈએ,પણ હમણાં પુરતું એની ચર્ચા નહિ કરીએ)હવે આ ટાર્ગેટસ સાથે એક બીજી વસ્તુ હોય છે જે મોટા ભાગે તકલીફ નું કારણ બનતી હોય છે અને એ છે અપેક્ષાઓ...

હું એમ નથી કેહવાની કે અપેક્ષાઓ રાખવી જ ના જોઈએ(ભલે હું પોતે એમ માનતી હોઉં !!) પરંતુ એ તો તમે પણ સ્વીકારશો કે જેટલી ઓછી અપેક્ષાઓ રાખો એટલું સારું જ પડે છે.હવે અગેઇન સ્વાભાવિક છે કે દરેક ને નવી જગ્યા નવા લોકો પાસે થી અપેક્ષાઓ હોય.જ્યાં જતા હો તે કોલેજ કે યુનિવર્સિટી પાસે થી,ટીચર્સ માટે,આજુબાજુ ના લોકો માટે,ઇવન પોતાના માટે,વિષયો,કોર્સ અને અઢળક બીજું.

આપણે ઘણી વાર જોયું છે કે નવી જગ્યા એ કે નવા કોલેજ માં જતા યુવાનો frustrate થઈ જતા હોય છે કે નથી ફાવતું,આ સારું નથી,કોલેજ જ બેકાર છે,વગેરે.હોઈ શકે કે કોલેજ કે સત્તાવાળા નો વાંક હોય જ.પણ સામાન્ય રીતે તમને હું પૂછું કે તમે ક્યારે frustrate થઈ જાઓ છો?તો મેં જોયું છે કે સામાન્ય રીતે આપણે કઈ વિચાર્યું કે ધાર્યું હોય અને એ ના થાય તો ગુસ્સો આવે છે, હે ને? તમે નવી કોલેજ કે જ્યાં એ જાઓ અને ખબર પડે કે જેટલું સાંભળ્યું તું એટલું ક્વોલીટી crowd નથી.જે વ્યક્તિ તમને પેહલી મુલાકાત માં બહુ જ interesting લાગ્યું હતું એ અમુક વસ્તુ માં બહુ જ conservative નીકળે,જે ટીચર પેહલી વાર માં બહુ knowledgeable લાગેલા એ ઈંગો વાળા અને બૂકીશ નીકળે. આવું ઘણું થતું હોય છે અને થતું હશે.પણ એમાં frustrate થવાથી પોતે જ હેરાન થવાનું આવે.

NO EXPECTATIONS, NO DISAPPOINTMENTS.

આવું થવાના કારણો પણ તો ઘણા છે.આપણે હજી રિઅલ,hardcore reality જોઈ નથી.આપણી એક માનસિક image છે,જે મુવીસ માં જોઈ ને કે એક સાંભળેલી કે imagine કરી ને ઉભી કરેલ છે.બહાર ની દુનિયા એના કરતા અલગ,એના કરતા કોમ્પ્લીકેટેડ હોય છે.મેં ઘણી વાર જોયું છે કે જેને પોતાની ક્વોલીટીસ નો idea ના હોય કે પોતે એક સામાન્ય અને yet સુખી નોર્મલ જીવન ને જીવતા હો એમની અપેક્ષાઓ બહુ વધારે ઉંચી અને unrealistic હોય છે.

હવે જ્યારે અચાનક આવું થાય કે અપેક્ષાઓ કે image તુટવા લાગે તો શું કરવું?મારું માનવું છે કે જરૂરી નથી સામે વાળા બધા તમારી અપેક્ષા મુજબ ના હોય,પણ સાથે એવું પણ નથી કે એક પણ ના હોય.કેથોડો સમય લો.તમે જેમની સાથે adjust થઈ શકો,જેમની સાથે તમે 'તમે' બની ને રહી શકો એવી વ્યક્તિઓ શોધો.(એક વાત યોખ્ખી કહીશ કે ભલે જે કેહવાતું હોય એવું શક્ય જ નથી કે બધા સાથે સરખા લેવલ નું બને.હા આપણે ફોર્મલ સમ્બન્ધ રાખી શકીએ અને રાખવો જોઈએ.પણ આમ દિલ થી જેમના માટે માન અને લાગણી આવે અને aggain તમે જેવા છો એવા રહી શકો એવું બધા સાથે બને એ શક્ય જ નથી અને એવું થાય એમાં કઈ ખોટું પણ નથી) હા તો થોડો સમય લો,થોડું તમે adjust થાઓ,થોડું let-go કરો,થોડું સામેવાળાને clearly જણાવો કે મને આમ યોગ્ય લાગે છે અને મારે અમુક વસ્તુ માં આ રીતે જ જોઈશે.(પણ એમાં ખોટી દાદાગીરી નહિ!!)

મારું માનવું છે કે આવી પરિસ્થિતિ માં થોડો સમય આપવાથી,પોતાને change કે adjustment માટે તૈયાર રાખવાથી ,પોતાની લીમીટ અને ક્વોલીટીસને ઓળખવાથી અને mind ઓપન રાખવાથી ઘણા પ્રોબ્લમ સોલ્વ કરી શક્યા છે.તો આ જીવન ના તબક્કા માં જો વસ્તુઓ કે વ્યક્તિઓ આપની અપેક્ષા મુજબ ની નથી તો please દુખી કે frustrate ના થશો.થોડી પોતાની અપેક્ષાઓ ચકાસો (સાવ impractical તો નથી ને),થોડું સમજો અને સમજાવો,અને ખાસ તો સમય આપો.હોઈ શકે કે એકાદ મહિના પછી રિઅલ પિક્ચર ખબર પડે.

So please be happy,be You and enjoy every phase of your life.Best of luck. મને આપના પ્રતિભાવો જણાવો manorishah@gmail.com પર

-Manori Shah

ગુલાબજળ

“પથ્થરો બોલો તો ઠોકી મારીએ,
આપણાથી ફૂલ ફેંકાતું નથી !
આપણે બીજાને બોલી નાખીએ,
આપણાથી એ જ સંભળાતું નથી.”

ઓગસ્ટ મહિનાનો એક વરસાદી દિવસ હતો. ધોધમાર વરસાદને લીધે ઘણા ટીચર્સ અને સ્ટુડન્ટસની ગેરહાજરી હતી. ક્લાસ લગભગ ખાલી જેવો જ હતો. દસમાં ધોરણની ૭૦ની સંખ્યાવાળા ક્લાસમાં માંડ ૧૫-૧૭ જણા હાજર હતા. બસ... પછી તો નવરા પડ્યા બધા. થોડીવાર અંતાક્ષરી રમ્યા. એમાંથી કંટાળ્યા તો ‘ટ્રુથ એન્ડ ડેર’ શરૂ કર્યું. જ્યારે અક્ષયનો વારો આવ્યો ત્યારે એણે સહેજ પણ અચકાયા વિના જ એક ‘ટ્રુથ’ જાહેર કર્યું. “મને સુમન ગમે છે.”

હે-હા થઈ ગઈ. બધાએ મજાક ઉડાડાવનું શરૂ કર્યું.... ઘણાનું ‘આયહાય’, તો ઘણાનું ‘ઓયેહોયે’ નીકળી ગયું. અક્ષય પહેલી જ વાર આ રીતે કંઈક ખુલીને બોલ્યો હતો. સુમન પણ ત્યાં હાજર જ હતી. તેને ઘડીક શું કરવું એ ના સમજાયું. નોર્મલી જે છોકરો પોતાને ગમતો હોય એ છોકરો આ રીતે ઈઝહાર કરે તો છોકરી શરમમાં મુકાય જાય. પણ આ કિસ્સામાં સુમનને અક્ષય સહેજ પણ પસંદ ન્હોતો. સાવ વાહિયાત દેખાવ, જાડિયો, લઘરવઘર કપડાં ને સાવ અંતર્મુખી. કોઈ છોકરીને ના ગમે આવો છોકરો. સુમનને તો બિલકુલ નહીં. સુમનના ચહેરા પર ગુસ્સો સ્પષ્ટ દેખાતો હતો, પણ બધાની હસાહસીમાં કોઈએ એ ‘NOTE’ ના કર્યો. અક્ષયે પણ નહીં.

ઘણા દિવસો વીતી ગયા. પણ એ બન્નેને એકબીજાના નામથી ચીડવવાનું ચાલુ જ હતું. અક્ષયને તો કંઈ ફેર ના પડતો, પણ સુમન.... .. એકવાર તો એ રીતસરની રડી જ પડી. અક્ષયે આ જોયું. હવે એને એની ભૂલનું ભાન થયું. સ્કૂલ છૂટ્યા બાદ એ એની માફી માંગવા ગયો. એને જોતા જ એ તાડૂકી ઉઠી,

“પાસે ના આવતો નાલાયક.. તારે લીધે મારે કેટલું સહન કરવું પડે છે. મોઢું જોયું છે તારું અરીસામાં? ઔકાત શું છે તારી? મને ગમાડવા નીકળ્યો છે..... ડાયાના તો ઠેકાણા છે નહીં ને.....હટ અહીંથી.....”

“પણ સુમન.....”

અક્ષયની વાત સાંભળવાનો પ્રયત્ન સુધ્યા કર્યા વિના જ એ ત્યાંથી જતી રહી..... અક્ષય પણ ઘરે આવી ગયો. બીજા દિવસે પણ લોકો એ બન્નેને ખીજવતા જ રહ્યા. પણ હવે અક્ષયને ફરક પડતો હતો! આ બાજુ સુમને એની એક ફેન્ડની સલાહ લઈ, લોકોના મોં કાયમી બંધ કરવા માટેનો ઉપાય વિચારી રાખ્યો.

રક્ષાબંધનના આગલા દિવસે રીસેસ પછીના પહેલા પીરીયડમાં ક્લાસમાં રક્ષાબંધન ઉજવાતો. ત્યારે સ્કૂલનાં નિયમો પ્રમાણે ફરજિયાત હાજરી હોવી જરૂરી હતી (બાકી તો ખાલી છોકરીઓ જ આવે). એ દિવસે પ્રાર્થના પહેલા જ અક્ષય સુમન પાસે આવ્યો, એક આછા ગુલાબી રંગનું પરબીડિયું લઈને, ઉપર જાંબુડિયા ફૂલ સાથેનું.

“એ શરમ વગરના..... તે દિવસે એટલો ઉતારી પડ્યો, તોય હજી અક્કલ ઠેકાણે ના આવી? લવલેટર લઈને આવી ગયો?”

“ના..... સુમન.....”

“જો આ બધી માથાફૂટ મારે ના જોઈએ... આજે હું તને રાખડી જ બાંધવાની છું, બધાની સામે... એટલે આ રોજની માથાફૂટનો અંત આવે. છાનોમાનો મારી સામે ઉભો રહી જજે, બાકી પ્રિન્સીપાલને ફરિયાદ કરીશ કે આ નંગ મને રોજ હેરાન કરે છે..... સમજ્યો..... તારા જેવાને તો કોઈ ભાઈ પણ ના બનાવે, પણ આ તો ગરજે ગધેડાનેય બાપ કેવો પડે.....”

અક્ષય પાસેનું પેલું પરબીડિયું એના હાથમાં જ રહી ગયું..... રાખડી બંધાઈ ગઈ. સુમને એ ખાસ તકેદારી રાખી કે એના કલાસવાળા બધા સ્ટુડન્ટસ ની નજર આ ‘રક્ષાબંધન’ પર પડે. સુમનની સમસ્યાનો અંત આવ્યો. પણ ત્યારથી જ અક્ષયની સમસ્યાનો પ્રારંભ થયો..... એને હવે બધા ‘ભઈલું... ભઈલું...’ કહીને ચીડવવા લાગી. સુમનના કહેવાથી બધી છોકરીઓ પણ હાલેયાલે ને ‘ભઈલું’ના નારા લગાવતી. આ બધાની અક્ષયના મગજ પર ખુબ ઊંડી અસર થઈ. બરાબર એ જ સમયગાળામાં એના પખ્વાની બદલી થઈ ને તેઓ નવા શહેરમાં આવીને વસ્યા. નવા લોકો. નવું વાતાવરણ. અક્ષય હવે પેલા ‘મેન્ટલ ટ્રોમા’માંથી ધીમેધીમે ઉભરવા લાગ્યો. પણ આમ સ્વભાવે તો હજી એ એવો જ છે. દબાયેલો ને કચડાયેલો.

આજે શહેરમાં નવી ખુલેલી ‘લાઈફકેર મલ્ટી-સ્પેશીયાલીટી હોસ્પિટલ’માં ‘રીશેપ્શનિસ્ટ’ની પોસ્ટ માટેનો ઇન્ટરવ્યુ છે. કોરીડોરમાં ‘વેઈટીંગ-લાઈન’માં બીજી છોકરીઓ સાથે સુમન પણ બેઠી છે. બસ આ જોબ લાગી જાય તો સારું. બીજે ક્યાંય મારા લાયક જોબ જ નથી. ને જ્યાં જોબ છે, ત્યાં સેલરી બરાબર નથી. અહિયાંતો સારી સેલરી આપશે એવું લાગે છે. ફાઈવ-સ્ટાર હોસ્પિટલ છે.... માય ગોડ....વાઉ....”

“મિસ સુમન પરીખ.....” નવા જ ભરતી થયેલા કમ્પાઉંડરે બૂમ પાડી..... સુમન હાંફળી-હાંફળી થઈ કેબીનમાં પ્રવેશી....

“વેલકમ મિસ સુમન.... સીટ ડાઉન.....”

સુમનની નજર સામે રોલિંગ-ચેર પર પડી. સ્થિર થઈ ગઈ. સામે અક્ષય હતો. તો આ છે આ નવી બ્રાન્ડેડ હોસ્પિટલનો કર્તા-ધર્તા.

“તમે ડોર પર મારું નામ ના વાચ્યું મિસ સુમન?!”

“ના સર..... હાવ આર યુ સર.....”..... ના યાહવા છતાં એના મોઢેથી ‘સર’ શબ્દ જ નીકળ્યો. અક્ષયનો મોભો જ હવે ‘સર’ ટાઈપનો હતો. એ સ્કૂલ છોડ્યા બાદ એણે બીજી સ્કૂલમાં પ્રવેશ લીધો, એ બાદ એણે સુરત મેડીકલ કોલેજમાં, ને એ બાદ આઈ.આઈ.એમ. ઇન્ટોરમાં. છેલ્લા સાડા સાત વર્ષમાં એ આખી દુનિયાને સમજી એની સાથે બાથ ભીડવા જેટલો મક્કમ બની ગયો. ૧૧-૧૨ ધોરણ એને ‘મેન્ટલ ટ્રોમા’માંથી RECOVER થવા માટે લાગ્યા ને એ પછી ધીમેધીમે એને સમજાતું ગયું કે, જો આવી દુનિયામાં ‘SURVIVE’ કરવું હશે તો, એનો લોકોની હરકતોને પોતાના મન પર ‘હાવી’ કરી દેવાનો સ્વભાવ છોડવો પડશે. એ હવે બધું ‘POSITIVELY’ લેવા લાગ્યો. રેગિંગ ‘આપતો’ છોકરો હવે રેગિંગ ‘લેવા’ પણ લાગ્યો.

હવે એને ડર લાગતો નથી. હવે એ કોઈનું સાંભળી લેતો નથી. હવે એ કોઈ વાતમાં મુંઝાતો નથી. એ હવે લઘરવઘર નથી. એ હવે જાડિયો નથી. એ હવે સ્માઈ, હેન્ડસમ ને બાવડેબાજ છે!

હવે એ ભઈલું નથી, એ હવે કોઈ પણ છોકરીને પણ પહેલીવારમાં ગમી જાય એવો છે! હવે એ આ મોટી હોસ્પિટલનો માલિક અને મેનેજર- બધું જ છે! એના આ બદલાવની અસરનો જાદુ આ ક્ષણે સુમન પર થઈ રહ્યો હતો. એને પોતાની આંખ પર વિશ્વાસ નહોતો આવી રહ્યો.

“પ્લીઝ...સીટ ડાઉન મિસ....”.... ‘SHOCK’માં ગયેલી સુમન શાંત થઈને ચેઈર પર ગોઠવાઈ.

“તો મિસ સુમન.. તમને લાગે છે કે તમે આ જોબ માટે લાયક છુઓ? તમારામાં સામેની વ્યક્તિ સાથે વાત કરવાની તમીઝ તો છે જ નહીં, એ તો કદાચ તમને પણ ખબર જ હશે. ખેર... તમને ખબર હોય કે નહીં, એનાથી મને કે આ હોસ્પિટલને કોઈ ફરક નથી પડતો. ફરક પડત, જ્યારે તમને હું મારી હોસ્પિટલમાં રીશેપ્શનીસ્ટની જોબ આપત. તમારા જેવી નફફટ સ્ત્રી, કે જેને સામેવાળાની પુરતી વાત સાંભળ્યા કે સમજ્યા વિના એનું મોઢું તોડી નાખવાની આદત છે, એને હું મારી હોસ્પિટલના મેઈન કાઉન્ટર પર કેવી રીતે બેસાડી શકું? હા... બની શકે કે તમે બદલાઈ ગયા હોઉં, હવે તમે પહેલા જેવા ના રહ્યા હોય, પણ હું કોઈ ચાન્સ લેવા નથી માંગતો. સો.... તુ આર રીજેક્ટેડ મિસ સુમન.... ગુડ બાય...ટેક કેર....”

સુમનના ગુસ્સાનો પાર ના રહ્યો. એની આંખો લાલ થઈ ગઈ. એના હાથ-પગ ધ્રુજવા લાગ્યા. એનું આંતુ અપમાન અત્યાર સુધી કોઈએ કર્યું નહોતું. પણ એ કંઈ કરી શકે એમ પણ નહોતી. એ ઊંધી ફરીને ચાલતી થઈ.

“ને આ પણ લેતા જાઓ, મિસ સુમન પરીખ....”

તેણે ડ્રોઅરમાંથી એક પરબીડિયું કાઢ્યું ને એની તરફ ફેંક્યું. સુમન એને જોતાવેંત જ ઓળખી ગઈ. એ જ આછા ગુલાબી રંગનું..... ને ઉપર એક જાંબુડિયા રંગનું એક ફૂલ દોરેલું. પોતે ફેંક્યું હતું એવી જ હાલતમાં. પણ થોડું મેલું, વર્ષો વીતી ગયા હોવાનું ચાડી ખાતું ઝાંખું....

“નાઉ..... ગેટ આઉટ ફ્રોમ માય કેબીન...”

સુમને ઘરે જઈને એ પરબીડિયું ખોલ્યું.... લખ્યું હતું.

“સુમન.... મારી હરકતને લીધે તને ઘણું ખોટું લાગ્યું છે, એ મને ખબર છે. મને અંદાઝ પણ નહોતો કે આ વાત આટલી હદે વણસી જશે. આજે રક્ષાબંધન છે. આજથી આપણે બન્ને ભાઈ-બહેન તરીકે જ રહેશું. આમેય મારે કોઈ સગી બહેન પણ નથી. મને રાખડી બાંધી દે. મને બહેન પણ મળી જશે ને તારા પ્રોબ્લેમનો કાયમી અંત પણ આવી જશે. HAPPY RAKSHABANDHAN SISTER.....”

(CREDIT : આ ટાઈપની સ્ટોરી ઘણા ટાઈમ પહેલા ક્યાંક વાંચેલી. થોડીથોડી યાદ હતી. રક્ષાબંધન આવે છે, એટલે આ સ્ટોરી પણ યાદ આવી. જોકે સંદર્ભ સરખો છે, પ્લોટ એનાથી અલગ છે.)

-Yagnik Vaghasia

SHUT-DOWN:

વધારે ભીનું થવું નહી, અત્યારે માણસો નિચોવવા જ બેઠા છે...

(શીર્ષક-પંક્તિ : નિનાદ અધ્યારુ)

લ્યો લખાઈ ગઈ કવિતા...

Ninad Adhyaru

વાંસળી જો થઈ શકે વાંસમાંથી,
કેંક તો બનતું હશે આ ઘાસમાંથી !

આંગળીથી નીકળે છે ફાંસ આ, કે-
આંગળી આ નીકળે છે ફાંસમાંથી ?

કાન દઈને કોઈ દિવસ સાંભળ્યું છે ?
ચીસ કેવી નીકળે છે યાસમાંથી !

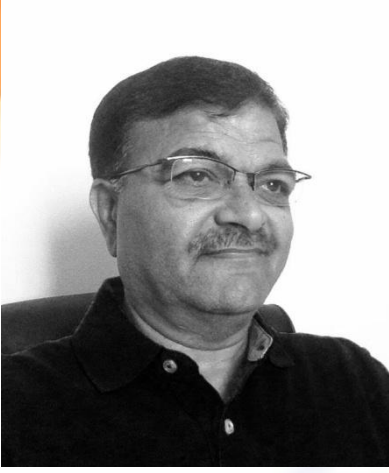
વાટ જુનાગઢ હજુ જોયા કરે છે,
આવશે નરસિંહ ક્યારે રાસમાંથી ?

ચેક રબ્બરથી હું ભૂંસીને હયાતી,
બાળપણ શોધ્યા કરું કમ્પાસમાંથી !

આજ એક્કા સો ટકા હારી જવાનાં,
પાનું ત્રેપ્પનમું મળ્યું છે તાસમાંથી.

શું કરું 'નિનાદ' મયખાને જઈને ?
પ્યાસ કોઈ લઈ ગયું છે પ્યાસમાંથી !

લ્યો લખાઈ ગઈ કવિતા...

**Dr-Mahesh
Rawal**

સાંભળેલી વાત પણ, ક્યારેક સાચી નીકળે
ને પછી, એ વાતમાંથી વાત આખી નીકળે

રીત એવી પણ ચલણમાં છે હવે, ખણખોદની
નામ બીજાનું અને ચર્ચા તમારી નીકળે !

લોહીનું પાણી થયે વહેતાં હશે, નહિતર કદી
આંસુ જેવા આંસુમાંથી ઝાંચ રાતી નીકળે !

પારકી થાપણ ગણી ઉછેરતાં આવ્યા છીએ
એજ દીકરી, ખપ પડ્યે એકે હજારી નીકળે

ખાતરી થઈ જાય કે પહોંચાય એવું છે જ નહી
એ પછી, હર કોઈ માટે દ્રાક્ષ ખાટી નીકળે !

જિંદગી ચીતરાય છે કઈ એટલી અધરી નથી
આવડે જો જીવતા, તો એય સારી નીકળે !

ઠાલવો હૈયું એ પહેલા ખાતરી કરજો 'મહેશ'
ભીંત જેવી શખ્શિયત પણ, કાનઘારી નીકળે !

નવલકથા

“ઐક્યોત્સવ-7”

શહેરના તમામ રસ્તાઓથી સુપરિચિત આહુતિ ખુશ થતા થતા સોંગ ગાતી ગાતી ડ્રાઈવ કરી રહી. તેવામાં અચાનક જ તેને સામે છેડેના સમિધના ફોનમાંથી આવતા સુરોને અવરોધતો અવાજ ધન...ધન..સંભળાયો. ફાયરીંગનો આ અવાજ તેને ઓળખતા વાર ન લાગી. તે હતપ્રત હતી તેટલામાં જ સમિધનું “આ...આહુતિ.....” કણસતા સ્વરે સંભળાયું...

“હલો...સમિધ...તમને સુ થયું છે?” આહુતી ચીસો પાડીને પૂછી રહી, પણ સામે છેડેથી કોઈ જવાબ ન આવતો હતો સિવાય કે ગીતના શબ્દો.

બિછડેગે હમ જો કભી રાસ્તો મેં....

તો સંગ સંગ રહુંગી સદા....

કદમો કી આવાઝ સુન કે ચલુંગી...

તુમ્હે હુંબ લુંગી સદા...

આહુતીએ કારની સ્પીડ વધારીને તેને સમિધે સુચવેલા અડ્રેસ ગોડાઉનના પાછળના ગેટ તરફ દોડાવી. આહુતિ ચીસો પાડીને રડતી રડતી “સમિધ...કંઈક બોલો...પ્લીઝ..” પૂછી રહી હતી. પણ તેને ગીતના શબ્દો સિવાય કંઈ જ પ્રત્યુત્તર મળતો ન હતો.

બેકાબુ સ્પીડથી ડ્રાઈવ કરીને આહુતિ તે સ્થળ પર આવી, તરત જ સમિધની કારનું ડોર તેને ખોલ્યું. સદભાગ્યે તે લોક નહોતું, અને સીટબેલ્ટ સાથે જડેલા સમિધના શરીરની ડાબી બાજુ રક્તથી રંગાયેલી હતી. તે જોઈને આકંઠ કરતી આહુતીએ તરત જ સીટબેલ્ટ છોડી સમિધને બાજુની સીટ પર મહામહેનતે શિફ્ટ કરી રહી અને તેના ગાલ થપથપાવીને બોલી રહી.....”સમિધ....સમિધ...” જવાબમાં સમિધે માત્ર આંખો ખોલી અને તરત જ મીંચી દીધી..

ભૂલી મહોબ્બત કી યે ખુશ્બૂ યે હૈ હવાઓ મેં ફૈલી હુઈ...

છૂકર મુજે આજ મહેસુસ કરલો વો યાદે મેરી અન્હુયી..

હજુ પણ એ ગીતના સુરો સમિધની કારમાં ગુંજી રહ્યા હતા.વારંવાર- સતત “સમિધ...સમિધ” બોલતી આહુતિ બેફામ ગતિથી કારને હોસ્પિટલ તરફ દોડાવતી હતી.

હોસ્પિટલના ટ્રોમા સેન્ટરના પટાંગણમાં પહોંચીને સમિધને સ્ટ્રેચર પર લઈ જતાં વ્યક્તિઓ સાથે તે પણ દોડતી દોડતી સમિધનો હાથ પકડીને વાતો કરતી હતી.

“સમિધ...તમને કંઈ નહિ થાય..ડોન્ટ વરી...હું છું ને તમારી સાથે..તમને કંઈ નહિ થવા દઉં..બી સ્ટ્રોંગ..પ્લીઝ ઓપન યોર આઈઝ, લુક એટ મી...” ચીસો પાડતી તે બોલતી જતી હતી. અને અંતે તેનો હાથ સમિધના હાથમાંથી છૂટી ગયો. સમિધને ઓ.ટી. માં લઈ જવાયો.

લગભગ બેહોશ જેવી થયેલી આહુતિ ઓ.ટી.ની બહાર ડોર પાસે જ રહેલી ચેરમાં પછડાઈ પાડી, તેને ઘરે ફોન કરીને ઇન્ફર્મ કરવાનું પણ ભાન ન રહ્યું. તેની આંખના આંસુ રોકાઈ ગયા હતા. તે કઈ વિચારી શકવા કે બોલી શકવાને સમર્થ ન હતી. તેવામાં જ હજુ પરિવારના સભ્યો પહોંચે તે પહેલા શહેરની સ્થાનિક ન્યુઝ ચેનલોવાળા અનેક જર્નાલીસ્ટ પોતપોતાના મસમોટા કેમેરા અને માઈક લઈને ત્યાં આવી પહોંચ્યા, અને આહુતીને ઘેરીને અનેક સવાલો કરવા લાગ્યા. આહુતિ કંઈ જ બોલી શકતી ન હતી. બાધાની જેમ આમતેમ જોઈ રહી. તેવામાં જ સમિધના પી.એ. શ્રી વેદાંગભાઈ ત્યાં આવ્યા અને તેણે આ બધાને આહુતીથી દુર કરીને આહુતીને ચેર પર બેસાડી. બાદ બધા જ જર્નાલીસ્ટ ને સંતોષકારક જવાબો આપી રવાના કર્યાં.

વેદાંગભાઈએ ફોન કરીને જાણ કરી હોવાથી થોડી ક્ષણો બાદ યજ્ઞીયભાઈ અનેરી અને અનોખીને લઈને સ્કુલેથી સીધા જ અહીં આવી પહોંચ્યા. તેણે આહુતીની સામે જોયું, આહુતીની લાલ કિનારીવાળી સફેદ સાડીનો આગળનો ભાગ લોહીથી રંગાવાથી સંપૂર્ણ લાલ થઈ ચુક્યો હતો. તે જોઈને તેમને પરિસ્થિતિની ગંભીરતાનો આછેરો ખ્યાલ આવી ગયો. આહુતીનું હજુ તેના પપ્પા કે દીકરીઓ તરફ ધ્યાન ગયું ન હતું.

“મમ્મા...મમ્મા...” અનેરી અને અનોખીના શબ્દોએ તેની તંદ્રા તોડી. તેને જોયું કે તેની બંને દીકરીઓ સવારની જેમ જ તેના સ્કૂલડ્રેસમાં ખભા પર સ્કૂલબેગ લગાવીને પરિસ્થિતિથી અત્યંત અજાણ તેનો હાથ હલાવીને બોલી રહી હતી. બાદ તેની નજર યજ્ઞીયભાઈ તરફ ગઈ. તેને પોતાના પપ્પાને ભેટીને ચીસો પાડીને રડવાનું મન થયું, તેને રડવું હતું, મન મુકીને... પણ તરત જ ખ્યાલ આવ્યો કે જો પોતે આમ કરશે તો વૃદ્ધત્વની નજીક પહોંચેલા તેના પપ્પા માટે પોતાના એક ના એક પુત્રની જિંદગી-મૃત્યુ વચ્ચે રહેલી આ સ્થિતિને સ્વીકારવી કેટલી અઘરી બનશે.

‘તું મારું આત્મબળ છે, બી બ્રેવ આહુતિ..’ સવારે જ બોલેલા સમિધના આ શબ્દો આહુતીના કાનમાં ગુંજી ઊઠ્યા. અને તે મનોમન બોલી, ‘હા સમિધ, હું બ્રેવ બનીશ..’

“પપ્પા, ચિંતા ન કરો, કઈ જ નથી થયું સમિધને, અત્યારે તેનું ઓ.ટી. ચાલુ છે. થોડી વાર બાદ તે પૂરું થશે પછી આપણે તેને મળીશું.” આહુતિ તેના પપ્પાનો હાથ પોતાની બંને હથેળીમાં સમાવતા બોલી.

“હા...દીકરા...એમ જ થશે..” દબાયેલા ગદગદ સ્વરે તે માત્ર આટલું બોલ્યા.

“મમ્મા..આપણે અહીં કેમ આવ્યા ? ચાલોને ઘરે જઈએ.” અનેરી સાડીનો પલ્લું ખેંચતા બોલી.

“બેટા, ડેડી અહીં છે ને એટલે આપણે પણ અહીં રહેવું પડશે. થોડીવાર પછી આપણે ડેડીને સાથે લઈને ઘરે જઈશું હો.”

“અનોખી, જો મમ્મા ડેડીને અહીં ઈન્જેક્શન અપાવવા લાવી છે, ડેડી ઘરે તોફાન કરતા હશેને એટલે, તો જો આપણે તોફાન કરીશું તો મમ્મા આપણને પણ ઈન્જેક્શન અપાવી દેશે, તો હવે યુપચાપ જ રહેજે હો” અનેરી તેની બહેન અનોખીના કાનમાં આવી શિખામણ ગણગણી રહી બાદ બંને ડાહીડમરી થઈને પોતાના દાદાની પાસેની ચેરમાં ગોઠવાઈ ગઈ.

જેમ જેમ સમાચાર પ્રસરતા ગયા તેમ તેમ અનેક સગા સંબંધીઓના ફોન કોલ્સ આવવાના શરૂ થઈ ગયા હતા. અમુક અંગત સ્વજનો આહુતીના માતા-પિતા તથા સમિધની મોટીબહેન વેદિકા સહપરિવાર હોસ્પિટલ આવી પહોંચ્યા હતા. આહુતિ વારંવાર બધાને આશ્વાસન આપતી હતી. પણ ખરી વાસ્તવિકતાનો ખ્યાલ તેને પોતાને જ હતો.

-Dr Avni Mansuriya

વેંત-વાર્તા

કેડેવર

મેડીકલ કોલેજમાં ફર્સ્ટયરમાં 'હ્યુમન એનેટોમી (શરીર-વિજ્ઞાન)'ના ક્લાસ ચાલી રહ્યા હતા.... ડીસેક્શન-હોલમાં કેડેવર (ડેડબોડી)ને સ્કાલપેલથી કાપી-ચીરીને પ્રોફેસર એક પછી એક સ્ટ્રક્ચર બતાવી રહ્યા હતા. એટલામાં પ્રોફેસર કોઈકનો અરજન્ટ કોલ રીસીવ કરવા બહાર નીકળ્યા. મોકાનો ફાયદો જોઈ બધા એકબીજા સાથે મસ્તી કરવા લાગ્યા. અમુક અળવીતરાઓ તો કેડેવર સાથે પણ અશ્લીલ હરકતો કરવા લાગ્યા...

કેડેવરથી આ સહન થયું! કેડેવર વિરોધ કરવા ગયું, કરી ના શક્યું! એ ઉભું થઈને જવા ગયું, જઈ ના શક્યું! કેડેવર જીવતું તું ત્યારે એ પણ એક ડોક્ટર જ હતું, ડૉ પ્રિયાંક રાઠોડ... એને એની કોલેજના ફર્સ્ટયરનો પહેલો દિવસ યાદ આવી ગયો. એના પ્રોફેસર ડૉ યશરાજ બધાને મેડીકલ એજ્યુકેશનનો મહત્વનો લેસન શીખવાડી રહ્યા હતા.

“કેડેવર છે, તો એનેટોમી છે. એનેટોમી છે, તો બધું છે. હકીકતમાં એ ડેડબોડી નથી, પણ એક જીવતીજાગતી બૂક છે. આ એક મંદિર છે. કેડેવર તમારા ઈશ્વર. શો રીસ્પેક્ટ.”

અમુક છોકરાઓના ગળે આ વાત ના ઉતરી ને એમણે અશ્લીલ હરકતો ચાલુ જ રાખી. પ્રિયાંક પણ એમાનો એક હતો.

-Yagnik Vaghasia

લવ-ટૅક

એક પ્રેમી-યુગલના નવા-નવા મેરેજ થયા હશે. લગ્ન પછીના દિવસોમાં જે પ્રેમનો ઉન્માદ હોય એવો જ ઉત્સાહ તે બંને વચ્ચે પણ હતો. હા, ક્યારેક અત્યંત રોમાન્સ તો ક્યારેક મીઠી તકરાર પણ કરી જ લેતા એ બન્ને. બંને વચ્ચેનું બોર્ડીંગ એકદમ મજબૂત હતું. બધા સબંધોમાં થાય છે એમ જ સમય જતા પ્રણયની થોડીક કમી અને ઝઘડાનું પ્રમાણ થોડુક વધવા લાગ્યું, શરૂમાં તો બંને ને લાગ્યું કે જેમ બધી લવ-સ્ટોરીમાં હોય છે એવા જ આ મીઠા ઝઘડાઓ છે. એનાથી તેમનું બોર્ડીંગ વધુ મજબૂત થશે, પણ અહીં પરિસ્થિતિ કંઈક અલગ જ થઈ રહી હતી, ધીમે-ધીમે પણ મક્કમ રીતે એ લોકોના મન એકબીજાથી જુદા પડી રહ્યા હતા.

એકવાર એ બંને રાતે ડાઇનીંગ-ટેબલ જમીને ઉભા થયા. પત્ની એઠાં વાસણો રસોડામાં મૂકી રહી હતી, એ જ સમયે પતિ એક ડીશ નીચે નાનકડો કાગળ સરકાવીને બહાર આંટો મારીને આવવાનું કહીને ઘરની બહાર નીકળી જાય છે. પત્ની બીજા વાસણો લેવા પાછી ટેબલ પર આવે છે ત્યારે તેનું ધ્યાન આ કાગળ પર પડે છે, સહજ ઉત્સુકતાથી એ કાગળ ખોલીને જુએ છે, તરત તેના સામે પોતાના લગ્ન પહેલાના દ્રશ્યોનો આખો ખજાનો ખુલી જાય છે, કેવી રીતે એ તેને ખુશ રાખવા રોજ એક ગુલાબી ગુલાબ સાથે આવો જ નાનકડો એવો લેટર આપતો, અને કેવી રીતે એ રોજ આ લેટર મેળવવા માટે રીતસરની બેબાકળી બની જતી, એક આંસુનું નાનું બુંદ એની આંખમાંથી ટપકી પડે છે.

જેવો એ કાગળ ખોલે છે, અંદર લખેલા એ શબ્દો જાણે કે એની આંખોમાં સમાઈ જવા માટે વર્ષોથી તરસી રહ્યા હોય એ રીતે એના પર સંમોહન કરે છે. એ લખે છે, પ્રિય સખી,

હા, તું મારી પત્ની કે પ્રિયતમા પેલા એક સખી, એક મિત્ર જ છે, અને એવું હું એટલે કહું છું કે આપણે આપણા સબંધનો પાયો આકર્ષણ કે પ્રેમ પહેલા એક સમજણથી નાખ્યો છે. મારે કંઈ કેહવું હોય અને એ કહ્યા વગર પણ કોઈ સમજી શકતું હોય તો એ તું છે, મને ક્યારે કંઈ વસ્તુ જોઈશે કે હું ક્યાંય જાવ તો ત્યાં મને ફાવશે કે નહિ એ બધું તને ખબર હશે એટલી તો મને પણ મારા વિષે નહીં હોય. તને હું કોઈ પણ વાત પૂર્વભૂમિકા બાંધ્યા વગર બિન્દાસ્ત કહી શકું છું, કેમ? કેમ કે તું મને સમજે છે!

પણ, તને ખબર છે જાન, હમણાં-હમણાંથી આપણે બંને નાની-નાની વાતોમાં ઝગડી પડીએ છીએ. કદાચ, આપણે બંને આવું માનીએ છીએ કે આ નાના ઝઘડાઓ આપણો પ્રેમ વધારશે, પણ તને સાચું કહું?, મને તારા સાથે ઝઘડવું જરા પણ નથી ગમતું! હા, તું જ્યારે ગુસ્સો કરે ત્યારે તારા નાકનું ટેરવું જે રાતું-ચોળ થઈ જાય છે એ મને ગમે પણ એના કરતા પણ વધુ તું ખડખડાટ હસતી હોય અને તારા ગાલે જે ખંજન પડે અને એ જે ગુલાબી રંગ ઉપસી આવે છે તારા ગાલે, એ મને વધુ પસંદ છે. આ નાના ઝઘડાઓ મોટા થઈને આપણી ખુશીઓને નાની કરી દે એના કરતા કેમ આપણે જ આ ઝઘડાઓ બંધ કરી દઈએ તો કેવું રેહશે? મને ખબર જ છે કે તને પણ આ ઝઘડા માફક નથી જ આવતા, રાતે હું સુઈ જાવ પછી તું બાલકની આગળ જઈને જે આંસુ વહાવે છે એ મારા ધ્યાન બહાર નથી જ હો.. મારી વ્હાલી મારાથી રિસાઇને રડે એ મને કંઈ રીતે ગમે તું જ કે તો મને?

પત્નીની આંખનું એક બુંદ એ કાગળ પર પડે છે એટલી જ વારમાં બારણા પર ટકોરા પડે છે, સામે જુએ છે તો એનો પતિ એને અનિમેષ આંખે નિહાળી રહ્યો હોય છે, એની

આંખોમાં પણ ક્યાંક ઝાકળના બુંદ જેટલી ભીનાશ તો જોવા મળે જ છે, કોઈ પણ ફરિયાદ વગર એ તેના પતિ પાસે જાય છે અને એની બાંહોમાં સમાઈ જાય છે, રૂમનો દરવાજો બંધ થાય છે અને ફૂલદાનીમાં પડેલું એ ગુલાબનું ફૂલ મરક-મરક સ્મિત સાથે એ બંનેને જોઈ રહે છે!

-Anant Gohil

બેઠા છો એમ જાણે હશે ચાંદનીનું કામ
સચ્ચાઈનો સ્વીકાર કરો, રાત જાય છે
વાતો ઘણી થઈ ને ખુલાસા ઘણા થયા
થોડો હવે તો ખ્યાર કરો, રાત જાય છે

-સૈફ પાલનપુરી

પેરિસ્કોપ

દેશભક્તિની 'સીઝન'

એક ૮-૧૦ વર્ષનો છોકરો હોય છે. ગરીબ, લઘરવઘર કપડા પહેરેલો.... ટ્રાફિક-સિગ્નલ પાસે પ્લાસ્ટીકના ત્રિરંગા વેચતો હોય છે. આજના દિવસ માટે એની પાસે આ એક જ કામ છે. કેમ કે આજે દિવસ જ એવો છે - ૨૬ મી જાન્યુઆરી. આપણો પ્રજાસત્તાક દિવસ....

“પાંચ કા એક, પાંચ કા એક..... એ લેલો પાંચ કા એક..... પાંચ કા એક.....”

એના એના અવાજમાં જ એક દર્દ છુપાયેલું છે. એવું દર્દ, જાણે કહેતું ના હોય કે, પાંચ રૂપિયામાં તમારું કંઈ બગડી નહી જાય, પણ મને ઘણું મળી રહેશે!! એની નાની ઉંમર આંખોની ચમક, વસ્ત્રોમાંથી ટપકતી ગરીબી, અવાજમાં રહેલી કડુણતા અને અંદાજમાં રહેલ એક વિશ્વાસની સાથે-સાથે ‘૨૬મી જાન્યુઆરી’ પણ ભાગ ભજવે છે! આમ જોવા જઈએ તો મુખ્ય ભૂમિકા આ દિવસની જ છે. ઘણા બધા ઝંડા વેચાવા લાગે છે, એને ઘણો સારો ધંધો થઈ જાય છે. જેમ જેમ પૈસા આવતા જાય છે, એમ એમ એના ચહેરા પરની ખુશી વધતી જ જાય છે.

એક ભિખારી પણ છે. આઘેડ ઉંમરનો. એ પણ સિગ્નલ પાસે ભીખ માંગતો હોય છે.... પણ એના તરફ જોવાની કોઈ તસ્દી નથી લેતું. બધા એને IGNORE કરે છે, EVEN એ છોકરો પણ. બધા ત્રિરંગા વેચાઈ ગયા બાદ એ છોકરો પૈસા ગણતો ગણતો એક જગ્યાએ બેઠો હોય છે. થોડે દુરથી બીડી પીતા પીતા પેલો ભિખારી એ જોઈ રહે છે અને મનમાં ને મનમાં કંઈક PLAN પણ બનાવી લે છે.

રાત્રે જ્યારે આ છોકરો દિવસભરની કમાણી કરીને અંધારી ગલી(ચાલી)માંથી પસાર થઈને પોતાની ખોલીમાં જતો હોય છે, ત્યારે એક જમાદાર ટાઇપનો માણસ ત્યાં નાકા પાસે ખુરશીમાં બેઠો બેઠો રેડીયોમાં ‘યે દેશ है वीर जवानों का....’ ગીતની મજા લેતો હોય છે. એટલામાં જ પેલો ભિખારી ત્યાં ટપકી પડે છે અને એ છોકરાને મારીને એની પાસેના બધા પૈસા લઈને ભાગી જાય છે. પેલો રેડિયો સાંભળવાવાળો માણસ આ દ્રશ્ય જોતો હોય છે. બસ જોતો જ હોય છે. એ ખુરશીમાં બેસી જ રહે છે. એના વર્તનમાં કંઈ ફર્ક નથી પડતો (સિવાય કે એનો રેડિયો એ બંધ કરી દે છે) હવે અકળાયેલો છોકરો ઘરે પહોંચે છે. ઘરે એનો બાપ પણ એને ઢોરમાર મારે છે.

“मेरे को *** बना रहा है? पैसा किधर गया साने? हवा में उड़ गया क्या?! जा... पैसा लेके आ... नहीतो खाना तो भूल ही जाना, इधर रहने को भी मत आना....”

છોકરો નાકા પાસે આવીને એક આમલેટની લારી સામે જોઈ રહે છે. ભૂખ લાગી છે, પણ કંઈ ખાવાનું નથી. ભીખ માંગવી કે ચોરી કરવી, એ એની ફિતરતમાં નથી. તો હવે કરવું શું?! આમ ને આમ તો કાલ પણ ખાવા નહી મળે, ને કદાચ સુવા પણ.....

છોકરો કચરાના ઢગલામાંથી કંઈક ખાવાની વસ્તુ શોધતો હોય છે, એ તો નથી મળતી, પણ કંઈક એવું હાથ લાગે છે, જે એને કદાચ બીજા દિવસે પૈસા કમાવી આપવામાં મદદરૂપ થશે..... લોકોએ ફેંકી દીધેલા પ્લાસ્ટીકના ત્રિરંગાઓ..... એ બધા ઝંડા એક પ્લાસ્ટીકની થેલીમાં ભેગા કરે છે.

ગાડીના હોર્નના અવાજથી એની ઊંઘ ઉડે છે, ત્યારે ઓલરેડી ૨૭ મી જાન્યુઆરી થઈ ગઈ હોય છે. પાછો એ ટ્રાફિક સિગ્નલ પાસે ઉભો રહીને ઝંડા વેચવા નીકળી પડે છે.

“પાંચ કા એક.... પાંચ કા એક... પાંચ કા એક.....”

કોઈ લેવા તૈયાર જ નથી થતું. છોકરો રીતસરનો કરગરે છે. છતાં કોઈ લેતું નથી.

“પાંચ કા એક લે લો ના..... લે લો ના..... દો કા એક લે લો..... લે લો ના.....”

છોકરો ૨૬વા જેવો થઈ જાય છે..... છતાં એની પાસે ઝંડા ખરીદવાને બદલે બધા એણે પાગલમાં ખપાવે છે.

“अरे आज क्यों जंडा बेच रहा है?!!

“अरे पागल है क्या ये?”

બધેથી આવા જ રિસ્પોન્સ આવે છે. સિગ્નલ ખુલે છે. ગાડીઓ જતી રહે છે. છોકરાના ધંધાની બોણી પણ નથી થતી. આજે નહીં જ થાય.

છોકરાને રાહ જોવી જ પડશે- પુરા છ મહિના અને ૧૯ દિવસની..... ત્યારે જઈને એક આવો જ સ્પેશીયલ દિવસ આવશે.... હા..... એ જ..... ૧૫મી ઓગસ્ટ.....

છોકરો રડી પડે છે. એને દુખ ઝંડા ના વેચાયાનું દુખ નથી. એને દુઃખ છે, એનો ધંધો ના થયાનું, એ ભૂખ્યો જ રહી જશે એનું, એને એનો જુલ્મી બાપ ઘરની બહાર કાઢી મુકશે એનું.

છેલ્લે ખુદ ત્રિરંગો પણ પોતાના બન્ને હાથ ઊંચા કરી લે છે.

“तेरी भूख मैं कैसे मिटाऊंगा?! मैं तो खुद भूखा हूँ, हवा की उस लहर का, जो मुझे आज़ाद होने का एहसास दिलाती है.....”

આ સ્ટોરી છે. YouTubeમાં ફરતી એક શોર્ટ-ફિલ્મ ‘3 SHADES OF LIFE’ ની. ક્યારેક ‘FIFTY SHADES OF GREY’ જોવામાંથી સમય મળે, તો જોજો એક વાર. સ્ટોરી મેં કહી દીધેલી છે, પણ પાત્રોના EMOTIONS પર એક નજર નાખવા જેવી ખરી. પાંચ મિનીટ અને પિસ્તાલીસ સેકન્ડમાં તમારું પણ કઈ બગડી નહીં જાય, કદાચ સોય બદલાઈ જાય તો ‘MOTHERS GRACE PRODUCTION’ નો આભાર માનજો, કે જેમણે આવી ક્ષતિરહિત શોર્ટ-ફિલ્મ આપી છે.

ને છેલ્લે એક વાત.

દેશમાં પણ આ ફિલ્મમાં પાત્રોના પ્રકારના જ લોકો વસે છે ને.....

ખુદ કંઈ કર્યા વિના જ મફતનું ખાવાવાળા ભિખારી જેવા,

શોષણ કરીને ખુદને ઊંચા સમજનારા બાપ જેવા,

અન્યાય થતો જોતા હોવા છતાં આંખ આડા કાન કરનારા જમાદાર જેવા,

ખુદ ગાંડા હોવા છતાં બીજાને ગાંડા ગણનારા ટ્રાફિક-સિગ્નલ પરના લોકો જેવા,

ને.....

મહેનત કર્યા છતાંય ભૂખ્યા રહી જતા છોકરા જેવા.....

જોકે હું પણ બધાંમાંનો એક જ છું ને.....!!! મને પણ ૧૫ ઓગસ્ટ (સીઝન) નજીક આવે છે, ત્યારે જ આવી દેશભક્તિની વાતો યાદ આવે છે.

PACK-UP:

देश मेरा क्या बाज़ार हो गया है?!

हाथ में लेता हू त्रिरंगा, लोग पूछते हैं,

“कितने का है?”

-Yagnik Vaghasia

Shine in the mine!!!

The secret is I don't;t travel back in time at all, I enjoy evry moment as if it's never gonna return, That's how we live life, I want to feel my lifw, , Whilw I'm in it

-merul streep

‘અબાઉટ ટાઇમ’

એક નવેમ્બરમાં આવેલી નોન-ફિક્શનલ ફિલ્મ ડાયરેક્ટરે એક ફિક્શનલ વાર્તાને એ હદે નઠારી કે અજાણતા જ એ જીવી જવાય. (કૈંક ધર્મગ્રંથો જેવું જ જાણે!)

નાયક એક વીસીનો યુવાન છે જેને ખબર પડે કે એના પરિવારના પુરુષો સમયમાં મુસાફરી કરી શકે છે. ટાઇમ ટ્રાવેલ. પણ એ બે પેઢી માટે મર્યાદિત. ઈચ્છો તે ક્ષણે જઈ શકો પરંતુ પોતાના જીવનમાં જીવનનો કોઈ પણ પ્રસંગ જાણે વળી વળીને વિતાવવાનો એક મોકો.

મરીઝનો એક શેર યાદ આવે-

એક વીતેલો પ્રસંગ ફરી ઉજવવો છે ઓ ખુદા

એક પલ માટે વીતેલી જિંદગીનું કામ છે

તેનું બીજું પાંસુ એ કે થયેલી ભૂલો સુધારી શકાય. ચાનો કપ ઢળી ગયો બા ખીજાયા હાલો પાછા પાંચ મિનીટ ભૂતકાળમાં જઈને કપ જાળવીને ટેબલ ઉપર મૂકી દો એટલે હતું એમને એમ સબંધોમાં થયેલી ગંભીર ભૂલો સુધારવાની એક લાઈફલાઈન, જીંદગીમાં થયેલી બે-ચાર અક્ષમ્ય ભૂલો સુધરી જાય તો સાલું કૈંક ઓર જ મજા આવે! મરીઝ જ લખે-

છે સ્મલન બે ત્રણ પ્રસંગોમાં મને પણ છે કબુલ

કોણ જાણે કેમ આખી જિંદગી બદનામ છે

બાપ દીકરાનો, માં-બાપનો, માં દીકરાનો, ભાઈ બહેનનો, પતિ પત્નીનો- આંગળીના વેઢે ગણી ના શકાય એટલા પારિવારિક સબંધો ગૂંથીને લખાયેલ વાર્તા અને એને જ સાંકળીને થયેલ એક્ટિંગ નાની નાની લાગણીઓને અપાયેલું મહત્વ. આંખોમાં વર્તાતા એક્ષપ્રેશન્સ અને આવું ઘણું બધું સરી જાય ફેમ્સમાં.

ઉત્કૃષ્ટ કહી શકાય એ કક્ષાનું કર્ણ પ્રિય મ્યુઝીક it monde નામનું કઈ ના સમજાય પણ વારે વારે મમળાવવાનું મન થાય એવું ગીત into my arms, I'm the luckiest અને Friday, I'm in love. ત્રણેય સાંભળતા ધરાવાય નઈ એવા ગીતો. અઢી મીનીટનો ટાઈટલ

ટ્રેક કલાકો સુધી રીપીટમાં સાંભળો તોય થાકો નઈ.

કાસ્ટિંગ વિષે ઊંડે ઉતરવામાં મજા નથી આપણે બધાયને ઓળખીએ પણ નઈ Rachel MaCadams, Tim Purke & Marquott Robbie સિવાય Sherlock Holmesની અતિ ચતુર Irene Idlerથી લઈને આ ફિલ્મની અતિ સામાન્ય Maryનું પાત્ર જોતા જ Rachelની વર્સેટાઈલ એક્ટીંગનો અંદાજો આવે.

“Its not good for a girl to be too beautiful,

It stops developing sense of humor”

હિન્દીમાં ડબ નહી થયેલી પણ સબટાઈટલ મળી રહેશે. રોમેન્ટિક ડ્રામા જોનરની અચૂક જોવી છૂટે એવી ફિલ્મ એટલે,

‘ABOUT TIME’

-Rikeen Dhaduk

મળે જો સમય તો સમય માપવો છે
અને જો બને કદ મુજબ માપવો છે
બને કે મળી જાય ભગવાન માફક
વીતેલા સમયને સતત જાપવો છે
મળી શકે જો એક ફોટો સમયનો
“ઘરે આવે પાછો” લખી છાપવો છે
ભલે હોય ખાલી કરો હાથ લાંબા
અમારો સમય છે મફત આપવો છે

-સુરેન્દ્ર સિંહ જાડેજા

ખુલ્લા દ્વાર પુનર્મિલન ~ વાર્તા

હું ક્યાં તને કહું છું કે તુ મને પ્રેમ કર,
બસ એક મારી તકલીફને તો મહેસુસ કર...!!

સ્નેહ અને ચિંતન વચ્ચે તસુભાર જગ્યા નહોતી, સાવ બાજુમાં બેઠાં છે છતાંય જાણે બંને વચ્ચે મોટો અંતરાલ હોય તેવું લાગે છે. મૌનના લીધે એકએક પળ વસમી લાગતી હતી. ચિંતનનું કહેવું સાવ સાચું જ છે, પ્રાણ અને પ્રકૃતિ બેય સાથે જ જાય, પણ સ્નેહ કશો જ પ્રતિભાવ આપ્યા વગર મૌન છે. તેના મૌનનો મૂંઝારો ચિંતનને અકળાવી રહ્યો છે. વૈશાખના કાળઝાળ તાપ કરતાં આ સ્થિતિ વધારે ત્રસ્ત કરી રહી છે. તે અકળાઈને બોલ્યો, તારી આ મૂક સંમતિ સમજુ છું, આપણી ફ્રેન્ડશિપ અહીં પૂર્ણ થાય છે... સ્નેહાએ ભવાં ચઢાવી ચિંતન સામે જોયું. એ આંખ મેળવી ન શક્યો તેથી મોં ફેરવી ગયો. સ્નેહાને કહેવું હતું, આમ સંબંધ તો પાંચ મિનિટમાં તૂટી જાય પણ તેને ભૂલવા માટે એક જન્મારો ઓછો પડે છે તેનું શું? સામે ચિંતનને પણ કહેવું હતું. મારી સ્થિતિ મહાભારતના અર્જુન જેવી છે. ધર્મને જાણું છું પણ આચરણમાં મૂકી શકતો નથી. મારા ઉગ્ર સ્વભાવથી અવગત છું. વાતવાતમાં ગુસ્સે થઈ જાઉં છું. ન બોલવાનું બોલી નાખું છું અને ક્યારેક તો વર્તન પણ ખરાબ કરી બેસું છું.

ઘણા યુવાનોની આવી અંગત સમસ્યા તેના વિકાસમાં અવરોધક સાબિત થતી હોય છે, પણ અગત્યની બાબત એ છે કે પોતાની સૂઝ, સમજ અને શક્તિઓની સાથે આવી મર્યાદાઓથી પણ માહિતગાર રહેવું જોઈએ. વિકાસપંથનાં આવાં અવરોધક પરિબલોને ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ, કારણ કે વ્યક્તિના વિકાસમાં સ્વભાવનો ખાસ્સો પ્રભાવ પડતો હોય છે.

ચિંતન ! સ્નેહા ઊંડેથી નિસાસો નાખી બોલી: તારો સ્વભાવ જોતાં તો એક પળ પણ સાથે રહી શકાય નહીં તેમાં જીવનભરની તો વાત જ ક્યાં કરવાની!? કોઈ આપણને એકાદ ટંક સારું જમાડે ત્યાં આપણે જીવનભર જમવાની અપેક્ષાએ રાખીએ છીએ તેથી સમસ્યા પેદા થાય છે, પણ ચિંતન બહુ સ્પષ્ટ છે, તેણે હૃદય પર પથ્થર મૂકીને કહી દીધું કે, ફ્રેન્ડશિપ હવે પૂર્ણ થાય છે. સ્નેહા પણ સમજે કે ચિંતનનું કહેવું ખોટું નથી. સારા મિત્રો હતા પણ સ્નેહાને ન પણ ગમે તેથી અંત લાવવો જરૂરી છે. યાહતનો એક વણલખ્યો નિયમ છે કે હંમેશાં પ્રિયપાત્રનું ભલું ધરવું. સ્નેહાના મનમાં કંઈક જુદું જ રંધાઈ રહ્યું છે. તેથી અવઢવમાં છે. તેનો સ્વભાવ સાવ જુદો છે. તે સૌમ્ય અને હસમુખી છે. તેને લગભગ ગુસ્સો આવતો નથી અને આવે તો ગળી જાય છે. સાવ અજાણ્યા માણસ સાથે પણ હસીને વાત કરે છે. ક્યારેક તેને હસવામાંથી હાણ થઈને ઊભી રહે છે. સામેનો માણસ કંઈક જુદું જ સમજી બેસે છે.

પણ આમ ત્રણ વરસ પસાર થઈ ગયાં અને જુદા પડવાનો સમય સામે આવીને ઊભો રહ્યો. શહેરના એક બગીચામાં ભેગાં થયાં. બપોરનો આકરો તાપ છે. ઘટાટોપ વૃક્ષના લીધે પવન ફરકતો નથી, પણ બહાર કરતાં અંદરની અકળામણ બંનેને વધુ પજવતી હોય એવું લાગે છે. સ્નેહાને કંઈક કહેવું છે પણ જીભ ઉપડતી નથી તેથી સમસમીને ઊભી રહી. આમ જોઈએ તો સારો સ્વભાવ ગણિતમાં શૂન્ય જેવો હોય છે. શૂન્યની આમ કશી કિંમત હોતી નથી પણ જેની સાથે જોડાઈ જાય તેની કિંમતમાં દશ ગણો વધારો કરે છે. કોલેજકાળ પૂર્ણ થયો. કોઈ ઝાડ પર રાતવાસો કરવા આવેલાં પંખી સવાર થતાંની સાથે જ ઊડી જાય તેમ ઊડીને વિખૂટાં પડી જવાનું હતું. પછી તો ક્યારે અને કેવી રીતે મળી શકાય તે કહેવું મુશ્કેલ હતું.

બીજું કે સાથે હોઈએ ત્યારે ખ્યાલ નથી આવતો પણ છૂટા પડવાની વેળાએ ભારે વસમું લાગે છે. બંનેના સ્વભાવ સાવ જુદા છે. ઉત્તર અને દક્ષિણ ધ્રુવ સમાન છે છતાંય દોસ્તી નભી. તેમાં કોઈ અજ્ઞાન તત્વ ભાગ ભજવતું હશે. ગુસ્સો બધાને આવે પણ તેના પર કાબૂ રાખતાં શીખવું પડે. જે માણસ કાબૂ ન રાખી શકે તેને છેલ્લે પસ્તાવાનો અને અફસોસ કરવાનો જ વારો આવે છે. કોઈ માણસ ક્યારેય સર્વગુણ સંપન્ન હોતો નથી. કશીક ખામી કે અધૂરપ હોય જ છે, પરંતુ ખામીને ખૂબીમાં અને અધૂરપને મધુરપમાં બદલવી પડે.

ચિંતનનો થોડો ઉગ્ર સ્વભાવ છે. તેથી ઘણાં માઠાં પરિણામો ભોગવવાં પડે છે. તેનો તેને ખ્યાલ છે. ક્યારેક સ્નેહા પાસે પસ્તાવો વ્યક્ત કરે છે. સ્નેહા સમજાવે છે પણ જીભથી છૂટેલો શબ્દ અને કમાનેથી છૂટેલું તીર કદીય પાછાં ફરતાં નથી. ક્રોધવાળી પ્રકૃતિને ભલે બદલી ન શકાય પણ તેને સુધારી ચોક્કસ શકાય. ચિંતન ! આપણે કેવી રીતે મળ્યાં અને હવે કેવી રીતે છૂટાં પડીએ છીએ! સ્નેહા ભાવવિભોર થઈને બોલી. ચિંતન તેની સામે જોતો રહ્યો. પછી ઋજુ ભાવે બોલ્યો: આમ તો મળ્યાં ત્યારે કોઈ કારણ નહોતું તો હવે છૂટાં પડવામાં પણ કોઈ કારણ શું કરવા હોવું જોઈએ! સ્નેહાએ મૂકસંમતિ દર્શાવી.

આમ તો તમે મળ્યા કેવી રીતે તેના કરતાં છુદ્ધ કેવી રીતે પડ્યા તેનું વિશેષ મહત્ત્વ છે, કારણ કે આવા સંબંધો જોડવા કરતાં છોડવું વધારે અઘરું હોય છે. હાથ ભલે નીકળી જાય પણ તે છોલાયા વગર રહેતો નથી. બંને એકબીજા સામે જોતાં રહ્યાં. એક વાત પૂછું ચિંતન ! સ્નેહાએ કહ્યું: તને મારી પર કેમ ગુસ્સો આવતો નથી..., બોલો ને ? ચિંતને સહેજ મોં મરકાવીને કહ્યું: તું મને ઓળખી ગઈ છે... બીજું કે પ્યારાનું તો સઘળું પ્યારું જ લાગે ને! આવું સાંભળી સ્નેહા એકદમ ઊંચળી પડી અને શરમાઈ ગઈ. સાચું કહું સ્નેહા, તારા લીધે મારામાં ઘણો ચેઈન્જ આવ્યો છે. સ્નેહાને થેંક યુ બોલવું હતું પણ આંખો ઊભરાઈ આવી. થાય કે આપણા કોઈના સાથે હોવાથી કશો જ ફેર ન પડતો હોય તો તેને ખેંચે રાખવાનો કશો જ અર્થ નથી. વહેલી તકે મુક્ત થઈ જવું જોઈએ. સ્નેહાએ ચિંતનને કહેવું હતું કે, જેમને ખૂલવું અને ખીલવું છે, સતત વિકસવું છે તેમણે પોતાની ખૂબીઓ અને ખામીઓનું એક લિસ્ટ બનાવવું જોઈએ પછી નિરાંતે વિચારવું અને વાગોળવું જોઈએ. ખૂબીઓનો મહત્તમ કેમ ઉપયોગ થઈ શકે અને ખામીઓને દૂર કેમ કરી શકાય...! આમાં સ્વજન કે પ્રિયપાત્રની પણ મદદ લઈ શકાય. ઘડીભર અઘરું લાગે પણ અશકય નથી.

પણ તેના મનમાં બીજી એક વાત ઘોળાઈ રહી હતી. તેથી સામે ઊભા રહીને બોલી: આમ તો છુદ્ધ પડવું કંઈ ખોટું નથી. ચિંતન નાક કુત્કારીને એકદમ ઊભો થઈ ગયો. આવા સંબંધોની અંતિમપળો ભારે લપસણી હોય છે. તેને સંભાળવી પડે. ચિંતનને ગુસ્સો આવી રહ્યો હતો. ગુસ્સાને કાબૂમાં રાખવા તે મુઠ્ઠીઓ વાળી ધુજી રહ્યો હતો. તેના ચહેરાનો નકશો બદલાઈ ગયો હતો. સ્નેહાએ ચિંતનના ખભા પર હાથ મૂક્યો પછી નજર મિલાવીને એકદમ ધીમા સ્વરે કહ્યું: છુદ્ધ પડવું કંઈ ખોટું નથી તો ભેગા રહેવામાં પણ શું ખોટું છે! ચિંતનને ઘડીભર તો તેના કાન પર વિશ્વાસ બેઠો નહીં. એકબીજાને સમજી શક્યાં છીએ, બીજું શું જોઈએ ...! સ્નેહાની વાતને વધાવતાં હોય એમ પવનથી વૃક્ષનાં પર્ણો અને ફૂલો વરસાદની જેમ વરસવા લાગ્યાં !!!
(પાત્રોના નામ કાલ્પનિક છે.)

-Chintan Barelwala

તમારી કૃતિ પણ તમે અમને મોકલી શકો છો

E-mail – pankhemagazine@gmail.com

Its in...!!!

આજે વાત કરીશું એવા ટ્રેન્ડ ની જે હવે ધીમે ધીમે આપણે ત્યાં પ્રવેશી રહ્યો છે. વાત છે ચાર્મ્સ ની. ચાર્મ્સ ખરેખર તો નાના નાના objects કે શેપ્સ હોય છે જેને કોઈ બ્રેસલેટમાં પરોવી ને કે બેગ કે ચાવી માં લગાવી ને વાપરી શકાય. Abroad માં ઘણી જગ્યા એ આમને લકી ચાર્મ્સ તરીકે પણ લેવાય છે. જે ત્યાં youngsters ધીમે ધીમે collect કરી ને રાખે કે બ્રેસલેટમાં પેહરે છે. હવે તો ઘણી મોટી બ્રાન્ડ્સ ગોલ્ડ કે white ગોલ્ડ માં પણ ચાર્મ્સ બનાવા લાગ્યા છે. જે ફેશન સ્ટેટમેન્ટ ની સાથે સાથે luxury પણ છે. આપણા ત્યાં ઓનલાઈન શોપિંગ ની બધી વેબસાઈટ પર ચાર્મ્સ મળે છે પણ વિદેશ જેવી designs કે વધારે રેન્જ નથી.

જો સિંગાપોર, લંડન કે U.S. જવાનું થાય તો ખાસ ખાસ એકાદ નાનું મોટું ચાર્મ લેજો અને જો ડોલરમાં ખર્ચો પોસાતો હોય તો મંગાવી લેજો! ચાર્મ્સ મોબાઈલ accessories માં પણ ખુબ ફંકી લાગશે. એને એક દોરી કે ચેઈન સાથે connect જ કરો

ચાર્મ્સ ને લટકાવા ના હોય તો be side થી બાંધી ને પેહરવા વાળી આ style યુનિક લાગશે

Skull Luggage Tag

ગર્લ્સ તમારા માટે પણ બહુ cute tags અવેલેબલ છે. પણ એ થોડું જાતે એક્ષ્પોર કરી લેજો... નહિ તો અહીં બધું ગર્લ્સનું જ થઈ જશે! મને આપણા પ્રતિભાવો જણાવો manorishah@gmail.com પર.

-Manori Shah

Photo-Story

The one who doesn't believe in God,
Has a chance of uncertainty.
He has some chaos to give birth to a new thought.
The one who believes in God has found all the answers.
Do we need all the questions to be answered?
That's the fun spoiled.
We are gods and we ought to seek the answers even though they're wrong.
That's the why we're all here.
That's why we breathe.
To make mistakes many a times
To get drunk
To live.

-Rikeen Dhaduk

Catalyst

છે ભૂલા પડવાનો એક જ ફાયદો,
કેટલા રસ્તા પરિચિત થાય છે.

-અમિત વ્યાસ

એક સર્વે મુજબ આપણા મનમાં આખા દિવસમાં ૫૦,૦૦૦થી ૭૦,૦૦૦ જેટલા વિચારો આવે છે, સાંભળીને ચોંકી ગયાને? હવે જો એ હિસાબે ગણીએ તો એક કલાકમાં આપણા મગજમાં ૨૫૦૦-૩૦૦૦ જેટલા વિચારો પસાર થઈ જાય છે! એનો મતલબ કે એક જ મિનીટમાં આપણે ૪૦ થી ૫૦ જેટલા વિચારો કરી નાખીએ છીએ, જો કે એ સર્વે મુજબ આમાંથી મોટા ભાગના વિચારોને નકામા અને અર્થહીન ગણાવાયા છે.

આપણું મગજ તો મુંબઈના રેલવે-સ્ટેશન જેવું ગણાય નહીં? કેમ કે વિચારો તો લોકલ ટ્રેનની જેમ આવ-જા કર્યા જ કરે છે. પતંગિયાની માફક આપણું મગજ પણ એક વિચાર પરથી બીજા વિચાર પર કુદા-કુદા કર્યા જ કરે છે. હવે જો આપણે એમ વિચારીએ કે આ અમુક નેગેટીવ કે બિનજરૂરી અને વ્યર્થ વિચારોને કોઈક રીતે જો ઓછા કરી શકાય તો કેવું સારું! તો એનો ઉપાય પણ આ સર્વેમાં આપ્યો છે, જે છે મેડિટેશન અને યોગા. યોગ-પ્રાણાયામ અને નિયમિત કસરત વડે આપણે મન પર કાબુ મેળવી શકીએ છીએ. પ્રયોગ દરમિયાન મેડિટેશન અને યોગથી વિચારોમાં નોંધપાત્ર ઘટાડો નોંધાયો છે!

કોઈ-કોઈ વાર આ વિચારોની માત્રા જોતા એમ લાગે કે આના કરતા તો વિચારશૂન્યતા જ સારી! એકવાર બે મિત્રો વચ્ચે કોઈક ટોપિક પર વાત નીકળી, પેહલો મિત્ર કહે કે, શું લાગે છે આ વખતે કોણ જીતશે? આપણી કોલેજના આ પ્રોફેસર આવા કેમ છે? તને પેલી છોકરી વિશે વાત મળી? એવા કંઈ-કેટલાય સવાલો પૂછી લીધા, બીજો મિત્ર અત્યાર સુધી કંઈપણ બોલ્યા વગર માત્ર શાંતિથી એની વાત સાંભળતો હતો. થોડા વિરામ પછી એ મિત્ર કહે તે મારી વાતના કોઈ જવાબ જ ના આપ્યા, એવું કેમ? બીજો મિત્ર સ્મિત કરતા-કરતા કહે, “જે પ્રશ્નો મારા કામના જ નથી એ વિશે વિચારીને કે એના વિશે વાત કરીને હું મારો સમય અને મારી શક્તિ કેમ બગાડું? જો તારા પ્રશ્નોમાં હું કંઈક એસેન્સ જોવેત તો જ તને એનો જવાબ આપેત, બાકી મારી પાસે કરવા-લાયક અને વિચારવા-લાયક બીજા ઘણાબધા કામ છે!”

આવું કેમ થયું? અને આના પાછળનું કારણ શું? એવું શોધવા કરતા એટલો ટાઈમ કોઈ નવી વાત કે નવી વસ્તુ માટે ફાળવીશું તો આપો-આપ આપણા વિચારો પણ ઓછા થઈ જશે, જીવનમાં ફોકસ વધશે અને જીવવાની વધારે મજા આવશે! આજે જ્યારે આપણે ઘરની બહાર નીકળીએ છીએ તો કેટલા બધા નીરસ અને ઉદાસ ચેહરાઓ આપની નજર સમક્ષથી પસાર થાય છે, લોકો ખુલીને હસવાનું પણ ભૂલી ગયા છે ત્યારે વિચારોની આ વધતી-જતી માત્રા ખરેખર ચિંતાજનક તો છે જ. આપણા ગુજરાતીમાં કહેવત છે ને કે, "ચિંતા એ ચિતા સમાન છે!" વધારે પડતું વિચારપણું યોગ્ય તો નથી જ સાથે-સાથે સ્વાસ્થ્ય માટે પણ હાનીકારક છે. આનાથી બચવા માટેનો ઉપાય ઘણો જ સરળ છે, પોતાની જાતને એટલી કેપેબલ બનાવો કે કોઈ નેગેટીવ વિચાર તમારા પર હાવી થઈ જ ના શકે, દિવસ દરમિયાન એવી નાની-નાની પણ અસરકારક ક્રિયાઓ કરો જે જેનાથી તમને આનંદ મળતો હોય, કોઈ પણ વસ્તુની સુંદરતા શોધતા સીખો, કેમ કે આપણને કોઈની ખરાબ વસ્તુ તરત દેખાશે પણ એમાં રહેલો ગુણ નહિ, પણ એમાં આપણો વાંક નથી કેમ કે શરૂઆતથી જ આપણું માઈન્ડસેટ એ રીતે થયેલું છે, ખરાબ વાતો સરળતાથી માઈન્ડ કેપ્ચર કરી લે છે, જ્યારે સારી વાતો કેપ્ચર તો થઈ જાય છે, પણ એ મુજબ વર્તન કરવા આપણું મન આપણને ના કહે છે!

તો આજે એવો કોઈ નિયમ લઈએ કે જેનાથી આપણું મગજ "સ્થિતપ્રજ્ઞ" સ્થિતિમાં આવી શકે, અને જો આવું ના થઈ શકે તો આપણે ધીમે-ધીમે પણ મક્કમ ડગલે એ દિશા તરફ આગળ તો જરૂર વધીએ, કોને ખબર કે વિચારમગ્નતા ક્યારે વિચારશૂન્યતામાં પલટાઈ જાય!!

-Anant Gohil

**DO IT FOR PEACE
OF MIND.**

બોલો બીજું...!!!

“મને ‘મારાથી’ આઝાદી ક્યારે મળશે???”

જો મારા આવેશ પર મારો અંકુશ નહીં હોય
તો હું ક્યારેય સુખી નહીં થઈ શકું
મારી ગાડી પર એકાદ ઘસરકો થવાને કારણે,
કે ઘરમાં થોડી ચડભડને કારણે
કે કામમાં આવતી નાની અમથી મુશ્કેલીને કારણે,
કે મુલાકાત ના થઈ શકી હોય એના કારણે,
કે ધાર્યા પ્રમાણે પરિણામ ન આવ્યું હોય ત્યારે,
કે ગડી વગરના ચુન્થાચેલ કપડાને કારણે
જો મારો આખો દિવસ બગડતો હોય તો
હું કદી સુખી નહીં થઈ શકું
જો હું મારી લાગણીઓનો શિકાર
કે મારી ઈચ્છાઓનો જ ગુલામ હોઉં
અને વધુ પડતી અપેક્ષાઓનો બંદી હોઉં
તો હું ક્યારેય સુખી નહીં થઈ શકું

“સુખને એક અવસર તો આપો” પુસ્તક જે ફિલ બોસમન્સના ‘Give happiness a chance’નું ગુજરાતી અનુવાદ રમેશ પુરોહિત દ્વારા કરાયેલ છે તેમાનો આ એક અંશ તમને જીવનને એક અલગ જ દ્રષ્ટિકોણથી જોવાનો અવસર આપે છે. આજે આપડે આપણા પોતાના જ ગુલામ બન્યા છીએ. એ પછી કામ-ધંધા ને લગતા પ્રશ્નો હોય, સબંધ હોય કે પછી પોતાના જ વિચારની વાત હોય આપણને આઝાદી બીજા કોઈ પાસેથી નહીં પણ ખુદની પાસેથી જોઈએ છીએ.

‘ન જાણ્યું જાનકીનાથે કે કાલે સવારે શું થવાનું છે’ આ વાત આપણને બધા ને ખબર છે તેમ છતાં જ્યારે નાનકડો એવો problem આવે તો આપડે હતાશ-નિરાશ થઈ જઈએ છીએ. આટ-આટલી ભૌતિક સુખ-સુવિધાઓ હોવા છતાં આપણને શાંતિ જેવું કંઈ મળતું નથી અને ખુદ પોતાનાથી જ આઝાદી મળતી નથી તો શું એમાં આપડો વાંક છે? શું શાંતિ જીવનનો ભાગ બની શકે? શું મને પ્રયત્ન કર્યા વગર શાંતિ મળી શકે? શું હું જે જીવન જીવી રહ્યો છું એ સુખી જીવન છે? શું હું શાંતિ થી મારા અને બીજા બધા લોકો વિષે સારું વિચારું છું ? શું આ જ જીવનની સચ્ચાઈ છે ? શું આનાથી અલગ કંઈ જીવન હોય શકે? મને મારાથી આઝાદી મળી શકે? મારે એના માટે શું કરવું? કંઈ દિશામાં પ્રયત્નો કરવા કે જેનાથી હું ખુદ શાંત અને stable જીવન જીવી શકું? શું એના માટે મારે સ્વાર્થી થવું પડશે? શું હું બધા થી અલગ થઈશ? એવું થઈ શકે કે હું કોઈ પણ કામ કરું તો મને લોકો શું વિચારશે એની ચિંતા જ નહીં રહે? હું કેવો લાગુ છું થી લઈને હું આ કરીશ તો શું થશે? શું આ બધા પ્રશ્નો ને હું મારા વિચારો રૂપી બાણ થી વિનાશ કરી શકું? કે પછી આ પ્રશ્નોની માયાઝાળ માંથી નીકળવાનો કોઈ ઉપાય જ નથી?
(વધુ આવતા અંકે)

-Keyur Dudhat

Knowtamin

The Indian Army was formed in 1776, under the government of the East India Company in Kolkata.

2 The Indian Army has about 53 cantonments and 9 army bases, spread across India.

The Siachen Glacier, 5000 metres above sea level, is the highest battlefield in the world. And the Indian Army controls it.

The Indian Army is the biggest voluntary army in the world. To think that we have the maximum number of willing soldiers in the world is a matter of great pride.

The Military Engineering Services (MES) is one of the biggest construction agencies in India.

The Indian Army has a cavalry regiment. There are only 3 such regiments in the world.

Assam rifles, the oldest paramilitary force in India, was formed in 1835.

The Indian Army is one of the biggest troop contributors to the United Nations peace making operations.

 pankhemagazine@gmail.com

 <http://www.facebook.com/pankhemagazine>

 09714872871

 https://twitter.com/pankh_emagazine

TEAM

Keyur Dudhat
Yagnik Vaghasia
Rikeen Dhaduk
Manori Shah
Anant Gohil
Bhagyesh Patel

Our Special thanks to

Dr. Avni Mansuriya
(નવલકથા)

Ninad Adhyaru &
Dr-mahesh Rawal
(Poem)

Chintan Barelwala
(ખુલ્લા ઘર)